

Natuurtoets Ovw Lentsesteeg, Rheden

Toetsing op Wet
Natuurbescherming

Antea Group

Understanding today.
Improving tomorrow.

projectnummer 0420638.100
definitief revisie 00
14 juni 2023

www.anteagroup.nl

Natuurtoets Ovw Lentsesteeg, Rheden

Toetsing op Wet Natuurbescherming

projectnummer 0420638.100
documentnummer 1
definitief revisie 00
14 juni 2023

Auteurs

5.1.2e

Opdrachtgever

ProRail B.V.
Postbus 2212
8446 KP UTRECHT

Gecontroleerd

5.1.2e

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

datum

14 juni 2023

beschrijving

vrijgave

Inhoud

1.	Inleiding	4
1.1	Aanleiding & planvoornemen	4
1.2	Doel	6
1.3	Leeswijzer	6
2.	Effectbeschrijving en -beoordeling	7
2.1	Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek	7
2.2	Effectbepaling voornemen	9
2.3	Soortbescherming	10
2.3.1	Afbakening relevante soortgroepen	10
2.3.2	Vogels	11
2.3.3	Zoogdieren – vleermuizen	14
2.3.4	Zoogdieren – overige zoogdieren	15
2.3.5	Amfibieën	17
2.3.6	Reptielen	18
2.3.7	Zorgplicht	18
2.3.8	Invasieve soorten	19
2.4	Natura 2000	20
2.5	NNN	21
2.6	Overig provinciaal beleid	22
2.7	Beschermde houtopstanden Wnb	22
3.	Conclusie & advies	23
3.1	Soortbescherming	23
3.1.1	Zorgplicht	24
3.1.2	Invasieve soorten	25
3.2	Gebiedsbescherming	25
3.2.1	Natura 2000	25
3.2.2	NNN	25
3.2.3	Overig provinciaal beleid	26
3.3	Beschermde houtopstanden Wnb	26
	Literatuurlijst	27
	Bijlage 1 Wettelijk kader	29
	Bijlage 2 Methodiek natuurtoets	38

1. Inleiding

1.1 Aanleiding & planvoornemen

De ProRail is voornemens om een onderdoorgang onder het spoor te realiseren. Het plangebied ligt ten oosten van Rheden (gemeente Rheden, provincie Gelderland) aan de Lentsesteeg en Brinkweg. Deze twee wegen zijn doormiddel van een onbewaakte spoorwegovergang met elkaar verbonden. De onderdoorgang wordt gerealiseerd op dezelfde locatie ter vervanging van de onbewaakte overgang. Als gevolg van de werkzaamheden verdwijnt de overgang en wordt er een onderdoorgang voor fietsers en voetgangers aangelegd. Ook worden de wegen Lentsesteeg en Brinkweg verlegd. Het graslandperceel aan de Brinkweg wordt deels ingericht als bouwterrein. De bomen (vier stuks) aan de Brinkweg worden als gevolg van de werkzaamheden gekapt.

De werkzaamheden worden naar verwachting in het jaar 2025 uitgevoerd en duren naar verwachting één tot anderhalf jaar.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of het voornemen effect heeft op beschermde soorten, beschermde gebieden of beschermde houtopstanden (Wet natuurbescherming (Wnb), Natuurnetwerk Nederland (NNN) en overig (provinciaal) beleid). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurwaarden (soorten, gebieden en/of houtopstanden). Er is daarom inzicht gewenst in de aanwezige beschermde natuurwaarden en de mogelijke effecten die op deze beschermde natuurwaarden kunnen optreden door de ontwikkeling. Dit wordt verkend in deze natuurtoets.

In de figuren 1.1 en 1.2 is de ligging van het plangebied weergegeven. In figuur 1.3 is een impressie van het ontwerp weergegeven.

Figuur 1.1. Globale ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van de omgeving. Bron: Street Smart, kaart 2022.

Figuur 1.2. Gedetailleerde ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron: Street Smart, kaart 2022

Figuur 1.3. Impressie ruimtelijke ontwikkeling (voornemen). Bron: Antea Group, 2023

1.2 Doel

Het doel van de natuurtoets is om een goed eerste beeld te krijgen van de (beschermde) natuurwaarden die in het plangebied en de (directe) omgeving aanwezig (kunnen) zijn. Dit gebeurt door het uitvoeren van een bureaustudie en oriënterend terreinbezoek. Op basis hiervan wordt getoetst of in het kader van de Wnb als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling negatieve effecten kunnen optreden. Daarnaast wordt ingegaan op de eventuele vervolgstappen die noodzakelijk zijn.

1.3 Leeswijzer

De natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1 beschrijft de aanleiding van de natuurtoets en voorgenomen ontwikkeling;
- Hoofdstuk 2 beschrijft het gebied en toetst de (in de omgeving) aanwezige beschermde soorten, beschermde gebieden en beschermde houtopstanden aan de natuurwetgeving en overige beleidskaders;
- Hoofdstuk 3 bevat de conclusies en advies over de te nemen vervolgstappen.

In bijlage 1 wordt het wettelijk kader beschreven. In bijlage 2 wordt de methodiek van voorliggende natuurtoets beschreven.

2. Effectbeschrijving en -beoordeling

In paragraaf 2.1 wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het plangebied gegeven. Vervolgens wordt in paragraaf 2.2 de effectbepaling van het plan gegeven. In paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.7 wordt respectievelijk ingegaan op de aanwezigheid van en toetsing aan de Wnb van beschermde soorten en aanwezige invasieve soorten, Natura 2000-gebieden, NNN, overig provinciaal beleid van de provincie Gelderland en beschermde houtopstanden.

Indien blijkt dat een onderdeel van paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.7 niet relevant is voor voorliggend planvoornemen, vindt er geen toetsing van het voornemen aan de Wnb (of ander relevant beleidskader) van dat onderdeel plaats.

2.1 Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek

Op 25 mei 2023 is vanaf circa 10:15 uur een oriënterend terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group bij overwegend bewolkt weer met een temperatuur van circa 14°C. Tijdens het terreinbezoek is het plangebied te voet geïnspecteerd. Hierbij zijn bomen en gebouwen met een verrekijker geïnspecteerd op de aanwezigheid van holtes, scheuren en nesten van vogels.

Het plangebied is gelegen in het landelijk gebied van buurtschap Worth-Rheden, direct ten oosten van de plaats Rheden. De huidige spoorwegovergang bestaat uit een niet-actief beveiligde overweg met slingerhekken. Enkel voetgangers en fietsers kunnen de overweg oversteken. Binnen een zone van 150 meter rondom de overgang zijn woonhuizen aanwezig. Aan de Lentsesteeg, op circa 100 meter van de overgang, is een kleine bosschage aanwezig. Aan de Brinkweg, circa 10 meter van de overgang, is een bomenrij aanwezig bestaande uit forse eiken. Langs deze eiken is een sloot aanwezig, die de Brinkweg scheidt van graslandpercelen.

De bermen binnen het plangebied zijn voornamelijk begroeit met algemene plantensoorten van voedselrijkere tot schralere omstandigheden: hoge dravik, smalle weegbree, reigersbek, schapenzuring, veldbeemdgras, fluitenkruid, grote brandnetel, sint-janskruid, kropaar en glanshaver. Langs het spoor groeien voornamelijk soorten van schralere omstandigheden zoals: kleine klaver, schapenzuring, smalle weegbree, stijve dravik, voederwikke, reigersbek en boerenwormkruid. In het grasland, waarvan wordt voorgenomen dat deze worden gebruikt als tijdelijk bouwdepot, komen voornamelijk algemene soorten voor van voedselrijkere omstandigheden zoals: fluitenkruid, gewone berenklauw, kweek, kropaar, gestreepte witbol, scherpe boterbloem en groot streepzaad. In de sloot, gelegen tussen de Brinkweg en het graslandperceel komt voornamelijk kleeftkruid, grote brandnetel en reuzenberenklauw voor.

In figuur 2.1 is een impressie gegeven van het plangebied.

De spoorwegovergang gezien vanaf de Lentsesteeg

Close-up van de spoorwegovergang vanaf de Lentsesteeg

Lentsesteeg gezien vanaf de spoorwegovergang

Bebouwing aan de Lentsesteeg

Bosschages langs de Lentsesteeg

Spoorwegovergang gezien vanaf de Brinkweg

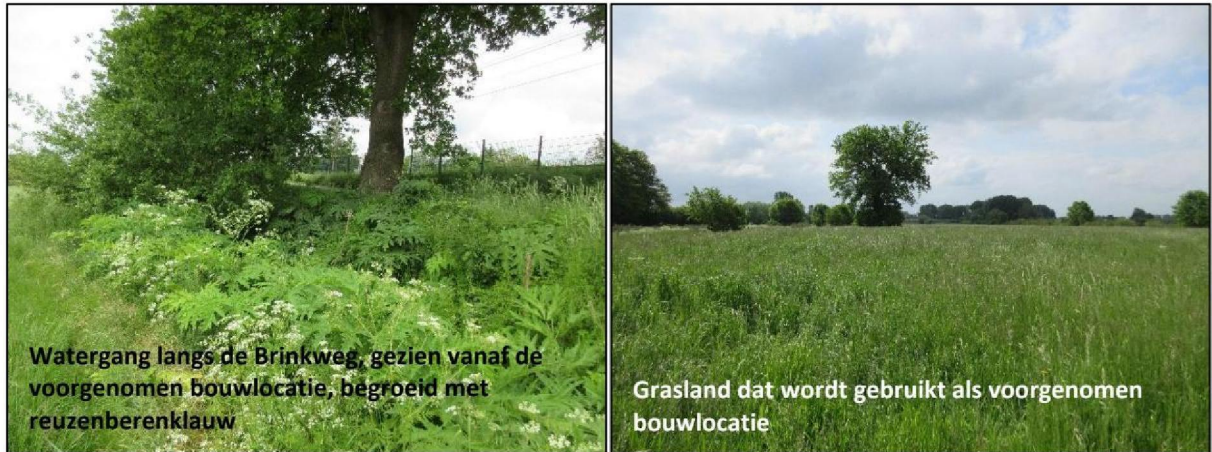

Watergang langs de Brinkweg

Bebouwing aan de Brinkweg

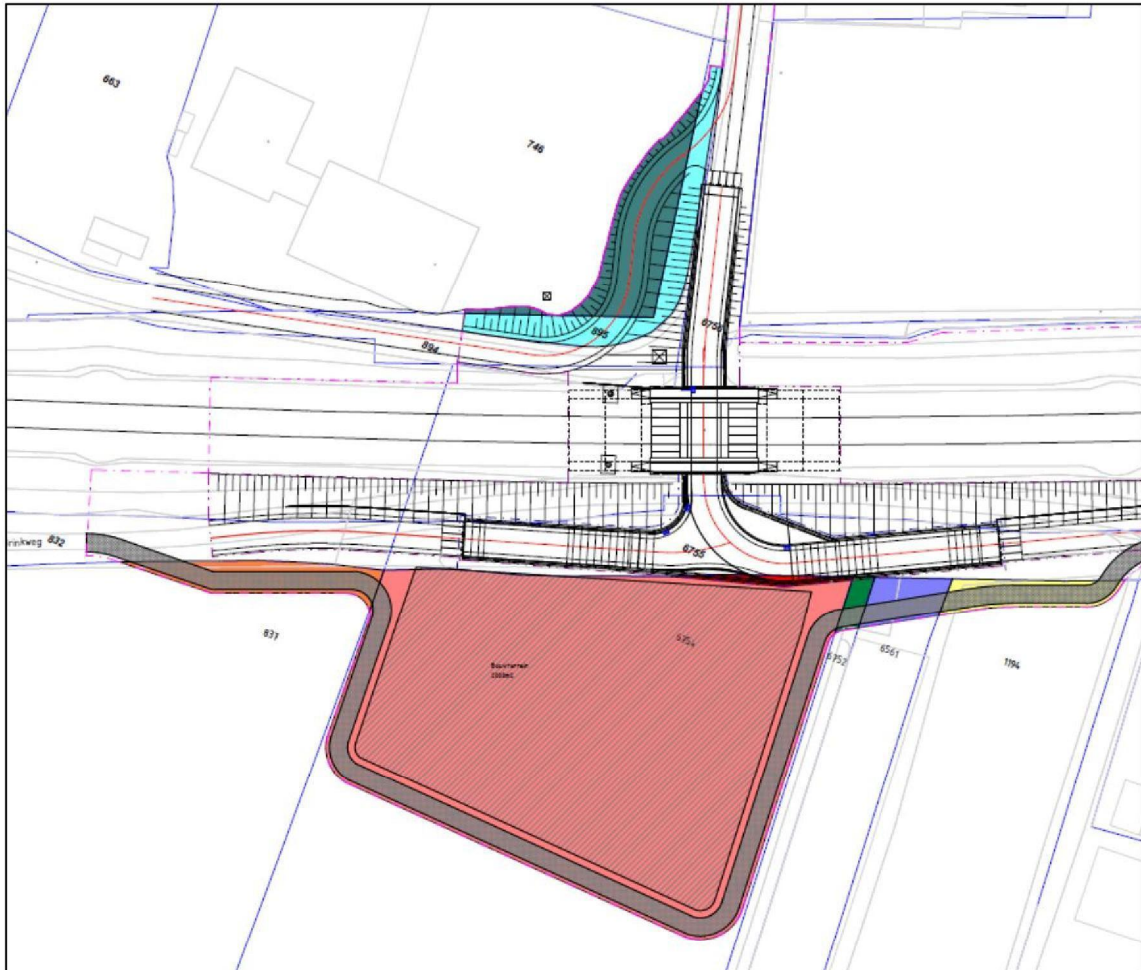
Figuur 2.1. Impressie van het plangebied.

2.2 Effectbepaling voornemen

De werkzaamheden vinden hoofdzakelijk plaats op de locatie van de spoorwegovergang. Het graslandperceel ten zuiden van de spoorwegovergang wordt gebruikt als bouw- en opslaglocatie (zie figuur 2.x). De Lentsesteeg en de Brinkweg zullen deels worden verlegd als gevolg van de aanleg van de onderdoorgang. Vier bomen langs de Brinkweg zullen worden gekapt.

De volgende activiteiten vinden plaats als gevolg van het planvoornemen die een effect kunnen hebben op (het leefgebied van) (beschermde) soorten en beschermde gebieden:

- De watergang langs de Brinkweg wordt gedempt en verlegd;
- Bomen langs de Brinkweg worden gekapt;
- Opgaande vegetatie wordt verwijderd;
- Er worden fietspaden/wegen verlegd;
- Er wordt (tijdelijke) verlichting geplaatst;
- Er is sprake van geluidsverstoring gedurende de werkzaamheden;
- Tijdelijke verhoging van rijbewegingen in de omgeving gedurende de werkzaamheden;
- Deel van graslandperceel wordt ingericht als bouwplaats;
- Bestaande overgang wordt afgegraven, waarna een betonnen tunnelbak wordt geplaatst.

Figuur 2.2: Weergave van de voorgenomen werkzaamheden. In het rood de tijdelijke werk-/opslaglocatie in het graslandperceel. Bron: Antea Group, 2023.

2.3 Soortbescherming

In de onderstaande paragrafen worden per soortgroep de resultaten van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek beschreven. Indien soortgroepen op basis van het oriënterend terreinbezoek op voorhand kunnen worden uitgesloten vanwege het ontbreken van geschikt biotoop, zijn deze soortgroepen vermeld in paragraaf 2.3.1.] Op basis van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek wordt ingegaan op de mogelijk effecten die als gevolg van het planvoornemen op mogelijk aanwezige beschermde soorten kunnen optreden. Indien negatieve effecten op beschermde soorten niet zijn uit te sluiten, wordt geadviseerd over de te nemen vervolgstappen.

2.3.1 Afbakening relevante soortgroepen

Op basis van de bureaustudie en het verkennend terreinbezoek kan de aanwezigheid van meerdere soortgroepen worden uitgesloten. Gezien de afwezigheid van (geschikt) open (voortplantings)water in (de directe omgeving van) het plangebied én het bekende verspreidingsgebied kan de aanwezigheid van beschermde planten, beschermde kreeftachtigen en weekdieren en beschermde vissen in het plangebied worden uitgesloten. Aanwezigheid van de overige soortgroepen kan niet op voorhand (vogels, vleermuizen, overige zoogdieren, amfibieën, reptielen en insecten) worden uitgesloten. Deze soortgroepen worden in de hiernavolgende paragrafen nader beschouwd.

2.3.2 Vogels

Soorten met een jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4)

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.1. Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km)(NDDF, 2018-2023).

Soort	Categorie
Boomvalk	4
Buizerd	4
Gierzwaluw	2
Havik	4
Huismus	2
Kerkuil	3
Ooievaar	3
Ransuil	4
Sperwer	4
Steenuil	1

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats, alsmede bij wezenlijke aantasting van de functionele leefomgeving, altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn boombroedende soorten (zoals buizerd, boomvalk, havik, sperwer en ransuil), gebouwbroedende soorten (zoals gierzwaluw, huismus en kerkuil) en overige soorten (zoals steenuil en ooievaar).

Tijdens het terreinbezoek zijn er in de omgeving van het plangebied zijn meerdere huismussen waargenomen. Overige soorten met een jaarrond beschermd nest zijn niet waargenomen tijdens het terreinbezoek.

Tijdens het terreinbezoek zijn in (de directe omgeving van) het plangebied geen grote nesten in bomen aangetroffen die kunnen toebehoren aan boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest. De aanwezigheid van nestplaatsen van boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest kan in (de directe omgeving van) het plangebied worden uitgesloten. Het plangebied kan wel onderdeel uitmaken van de functionele leefomgeving van boombroedende vogelsoorten met een jaarrond beschermd nesten die in de wijde(re) omgeving broeden, zoals buizerd. Voor deze en overige vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest maakt het plangebied gezien de zeer beperkte (mogelijkheid aan) aanwezige voedselbronnen geen essentieel onderdeel uit van de functionele leefomgeving.

In het plangebied (en de directe omgeving) is bebouwing aanwezig. De daken van deze bebouwing zijn bedekt met dakpannen. Dergelijke bebouwing is geschikt voor gebouwbroedende soorten, zoals de huismus en gierzwaluw, waardoor nestlocaties van de huismus en gierzwaluw in (de directe omgeving van) het plangebied niet kunnen worden uitgesloten. In een van de woningen is (direct gelegen naar het plangebied) is een nestverblijfplaats van huismus waargenomen (zie figuur 2.3). Tevens bevinden zich essentiële onderdelen van de functionele leefomgeving voor huismus binnen het plangebied, waaronder de bosschage aan de Lentsesteeg (circa 100 meter van de overgang), die dient als schuilplaats/overnachtings- en winterverblijfplaats voor de huismus. Tijdens het veldbezoek zijn er geen gierzwaluwen binnen of in de omgeving van het plangebied waargenomen. Mogelijke verblijfplaatsen in de woningen rondom het plangebied kunnen niet worden uitgesloten. Verstoring door de werkzaamheden zijn niet aan de orde, gezien de afstand (circa 25 meter) van de woning (broedlocatie) tot het spoor en de daarbij vrijkomende lawaai van een voorbijgaande trein. Daarbij zijn deze soorten weinig verstoringgevoelig en worden de voornaamste broedlocaties (in de woningen) niet aangetast. De werkzaamheden hebben naar verwachting geen negatieve effecten op huismus en de gierzwaluw en zijn daarbij niet in strijd met de WnB.

Figuur 2.3: Nestlocatie van huismus. Op de foto links is een mannetje te zien bij de ingang van het nest. Locatie van dit nest is rechts aangegeven met de groene stip. Bron: Antea Group, 2023.

In de omgeving is een nestkast voor de steenuil (nestkasten (in bomen) in cultuurlandschap) aanwezig. Deze is gelegen op een afstand van circa 250 meter van het plangebied. Deze kast is geplaatst in een boom, welke is staat in een bomenrij. Tijdens het veldbezoek waren er geen sporen van bewoning (braakballen en uitwerpselen) van deze kast waargenomen (zie figuur 2.4).

Figuur 2.4: Aangetroffen steenuilenkast in een boom, op enige afstand van het plangebied. Locatie van deze nestkast is aangegeven met de oranje stip. Bron: Antea Group, 2023.

Aanwezigheid van overige soorten met bijzondere nestlocaties (ooievaar en kerkuil) binnen en in de directe omgeving van het plangebied kunnen worden uitgesloten. In en binnen de directe omgeving van het plangebied zijn geen geschikte gebouwen aanwezig die kunnen dienen als verblijfplaats (schuren met vliegopeningen) voor kerkuil. Binnen en in de directe omgeving van het plangebied zijn ook voor de ooievaar geen geschikte nestplaatsen (hoge nestpalen) aanwezig. Wel kan het grasperceel dienen als foerageergebied voor beide soorten. In de directe omgeving zijn echter voldoende uitwijkmogelijkheden voor de kerkuil en de ooievaar die kunnen dienen als foerageerlocatie. De voorgenomen werkzaamheden hebben dan ook geen negatieve effecten op de kerkuil of op de ooievaar en zijn daarbij niet in strijd met de WnB.

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.2. Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1km) die in het NDFF door derden zijn ingevoerd (NDFF, 2018-2023).

Soort	Categorie
Blauwe reiger	5
Boerenzwaluw	5
Bonte vliegenvanger	5
Boomklever	5
Boomkruiper	5
Ekster	5
Gekraagde roodstaart	5
Glanskop	5
Grauwe vliegenvanger	5
Groene specht	5
Grote bonte specht	5
Kleine bonte specht	5
Koolmees	5
Pimpelmees	5
Spreeuw	5
Tapuit	5
Torenvalk	5
Zwarte kraai	5
Zwarte roodstaart	5

Tijdens het terreinbezoek zijn enkele categorie 5-soorten waargenomen (zwarte kraai, pimpelmees en spreeuw). Nesten van de categorie 5 vogelsoorten zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5 soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheid hebben in de omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen. De categorie 5-soorten vallen daarmee onder de bescherming van algemene broedvogels.

Algemene broedvogels

Tijdens de terreinbezoeken zijn enkele algemene broedvogels waargenomen (houtduif en putter). De bosschages en overige vegetatie in en rondom het plangebied bieden nestgelegenheid aan deze algemene soorten.

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wnb (artikel 3.1). Indien nesten aanwezig zijn, mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele kap- en snoeiwerkzaamheden niet uit te voeren in het broedseizoen (circa maart tot en met juli¹) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Wnb aan de orde.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels door een ter zake kundige ecooloog. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een deskundig ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied, kunnen locatiespecifieke maatregelen worden voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat het nest niet meer in gebruik is (tot het laatste jong zelfstandig is uitgevlogen).

¹ Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

Soort(groep)	Maatregelen
Algemene broedvogels	- Bij voorkeur werken buiten het broedseizoen (circa maart t/m juli) - Indien niet mogelijk, dan kan het plangebied door korthouden van de vegetatie en het afzetten van landbouwpercelen met vlaggetjes en lintjes voorafgaande aan het broedseizoen ongeschikt worden gemaakt; - Indien ook dit niet mogelijk is dient voorafgaand aan de werkzaamheden, een controle van plangebied op broedvogels plaats te vinden door een deskundig ecooloog.

2.3.3 Zoogdieren – vleermuizen

Binnen de NDFF zijn in de afgelopen 10 jaar slechts een zestal waarnemingen bekend van vleermuizen. Dit heeft hoogstwaarschijnlijk te maken met de lage onderzoeksinspanning naar deze soortgroep in het plangebied en omgeving.

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vleermuizen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.3 Overzicht van waargenomen vleermuizen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2018-2023).

Soort	Beschermingsregime HR (artikel 3.5 Wnb)
Gewone dwergvleermuis	X
Laatvlieger	X

Voor vleermuizen zijn drie functies van het leefgebied te onderscheiden die van groot belang zijn. Dit zijn verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Foerageergebieden en vliegroutes zijn alleen beschermd als deze van essentieel belang zijn voor het functioneren van de verblijfplaats, zogenaamde essentiële foerageergebieden en essentiële vliegroutes. Deze drie onderdelen (verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied) worden hieronder nader beschouwd.

Verblijfplaatsen

Vleermuizen kunnen hun verblijfplaats in gebouwen of bomen (of beide) hebben. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hollen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

De woningen aan de rand van het plangebied bevatten diverse openingen in de spouwmuur. Tevens is er ruimte aanwezig tussen de muur en de kant- en nokpannen. Deze openingen geven vleermuizen toegang tot de spouwmuur van de woningen en/of het dak waar ze naar toe weg kunnen kruipen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten (gewone dwergvleermuis en laatvlieger) kan niet worden uitgesloten. De woningen worden echter niet aangetast door de werkzaamheden. In het plangebied zijn bomen aanwezig, waardoor de aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende soorten (o.a. rosse vleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis) niet kan worden uitgesloten. Tijdens het veldbezoek zijn er geen holtes, scheuren of loszittend schors in de bomen aangetroffen die geschikt zijn voor vleermuizen om te kunnen gebruiken als verblijfplaats. Mogelijke verblijfplaatsen in de bomen kunnen worden uitgesloten.

Indien bouwverlichting wordt gebruikt kan wel verstoring optreden voor vleermuizen. Daarom dient gebruikte bouwverlichting in het plangebied gedurende de actieve periode van vleermuizen (circa april t/m oktober) uitsluitend op het werkterrein worden gericht. De genoemde periode kan langer dan wel korter duren afhankelijk van de weersomstandigheden, zoals de temperatuur. Er mag geen lichtuitstraling naar eventueel in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen optreden.

Vervolgstappen

Voorkomen lichtuitstraling in de richting van eventueel in de omgeving aanwezige verblijfplaatsen:

- Lichtuitstraling voorkomen gedurende actieve periode (circa april t/m oktober) door verlichting uitsluitend te richting op werkterrein.

Essentiële vliegroutes

Vliegroutes van vleermuizen betreffen (vaak) lijnvormige elementen in het landschap die als verbinding tussen verblijfplaatsen en foerageergebied fungeren.

In het plangebied zijn lijnvormige elementen aanwezig die kunnen dienen als (essentiële) vliegroute. Echter, de afstand tussen de bomen aan de Brinkweg onderling is circa 60 meter en de boomsingels haaks op de Brinkweg loopt in het zuiden uit in het open grasland, dat voor vleermuizen ongeschikt is als foerageergebied. De aanwezigheid van (essentiële) vliegroutes kan daarom worden uitgesloten.

Essentieel foerageergebied

Foerageergebied van vleermuizen betreft locaties waar vleermuizen hun voedsel verzamelen. Dit kunnen uiteenlopende gebieden zijn.

Het plangebied is marginaal geschikt foerageergebied aanwezig voor vleermuizen, vanwege het zeer geringe oppervlak aan (en grotendeels afwezigheid van) opgaande beplanting. Daarbij is geen sprake van unieke beplanting en/of structuren die enkel in het plangebied aanwezig zijn. In de omgeving van het plangebied (ten oosten van het plangebied) is geschikter alternatief foerageergebied aanwezig. De aanwezigheid van essentieel foerageergebied kan worden uitgesloten.

2.3.4 Zoogdieren – overige zoogdieren

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van overige soorten zoogdieren in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.4 Overzicht van waargenomen zoogdieren in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDDF, 2018-2023).

Soort	Beschermingsregime		
	HR (artikel 3.5 Wnb)	Art. 3.10 Wnb	Art. 3.10 Wnb Vrijgestelde zoogdieren
Bunzing		X	
Das		X	
Egel			X
Haas			X
Hermelijn		X	
Huisspitsmuis			X
Ree			X
Steenmarter		X	
Veldmuis			X
Vos			X
Wezel		X	

Das

De das leeft in allerlei soorten biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Maar ook open terreinen, zoals vochtige heiden en rivierdalen zijn geschikte leefgebieden voor de das. Dassen maken gebruik van een dassenburcht, waar ze met een hele familiegroep in leven. Deze burchten bevinden zich in bosranden, houtwallen, brede heggen, in hoogliggend terrein of op hellingen en altijd in de buurt van gras- en akkerland en water. De das is een alleseter en leeft voornamelijk van regenwormen (stapelvoedsel), maar ook van bosvruchten, gevallen fruit, noten, eikels,

knollen, maïs, koren, paddenstoelen, knaagdieren, slakken, kevers en hommels- en wespenbroed. Dassen prefereren graslanden met kort gras als hun jachtterrein (Zoogdiervereniging, 2022).

Op basis van de terreinkenmerken van het plangebied, het ontbreken van sporen (graafsporen, latrineputjes) en de menselijke activiteiten ((trein)verkeer en geluidsverstoring) binnen en in de directe omgeving van het plangebied, is de aanwezigheid van das binnen het plangebied uitgesloten.

Kleine marterachtigen (Bunzing, hermelijn en wezel)

De bunzing, hermelijn en wezel zijn soorten die behoren tot de kleinere marterachtigen. Deze twee soorten komen voor in een breed scala aan habitattypen. Alle drie de soorten hebben een voorkeur voor kleinschalige en gevarieerde cultuurlandschappen, met daarin bosjes, sloten, ruigtes en takkenhopen. Deze soorten jagen voornamelijk op muizen, al worden ook amfibieën, eieren en vruchten gegeten. Als verblijfplaatsen gebruiken deze soorten takkenhopen, hopen, boomholtes of steenhopen. Het territorium van de soorten verschilt, ook afhankelijk van geslacht. Een wezel heeft een gemiddelde territoriumgrootte van 1 tot 25 hectare. De territoriumgrootte van een hermelijn verschilt tussen de circa 4 tot 50 ha groot. De territoriumgrootte van de bunzing varieert tussen 8 tot 1000 hectare. De grootte is sterk afhankelijk van het voedselaanbod (Zoogdiervereniging, 2023).

Binnen het plangebied zijn enkele dichte struiken en aan de rand van het plangebied is een takkenhoop aanwezig (zie figuur 2.5), die kunnen dienen als verblijfplaats voor de bunzing, hermelijn of wezel. De aanwezigheid van de bunzing, hermelijn of wezel binnen het plangebied kan niet worden uitgesloten. Door de voorgenomen werkzaamheden wordt een deel van het leefgebied van de bunzing of hermelijn of wezel verwijderd. Dit is in strijd met de Wnb (Art. 3.10). Om zeker te zijn dat het plangebied geen onderdeel is van de bunzing, de hermelijn of de wezel, dient er nader onderzoek te worden uitgevoerd. Indien het niet mogelijk is om het nader onderzoek uit te voeren tussen mei – oktober dan dient er een ontheffingsaanvraag ingediend te worden bij het bevoegd gezag.

Figuur 2.5: Links: Locatie van de takkenril (oranje stip) ten opzichte van het plangebied. Rechts: De desbetreffende takkenril die kan dienen als schuilplaats voor marterachtigen. Bron: Antea Group, 2023.

Steenmarter

De steenmarter komt voor in de nabijheid van steenachtige biotopen en schuilplaatsen, zoals steengroeven, rotsige hellingen en gebouwen. De steenmarter komt vooral voor in parklandschap, maar ook in bosvrije gebieden, steengroeven en rotsige hellingen. De steenmarter heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang. De steenmarter leeft van zowel plantaardig als dierlijk voedsel. De steenmarter eet o.a. muizen, ratten, egels, jonge konijnen, vogels, eieren, kevers, rupsen, kikkers en regenwormen. Veelal worden gebouwen en oude schuurtjes gebruikt als verblijfplaats, waar de steenmarter een schuilplaats maakt van diverse voorhanden zijnde materiaal (Zoogdiervereniging, 2022).

Binnen het plangebied zijn enkele dichte struiken en aan de rand van het plangebied is een takkenhoop (zie figuur 2.5) en zijn enkele schuren aanwezig, die kunnen dienen als verblijfplaats voor de steenmarter. De aanwezigheid van de steenmarter binnen het plangebied kan niet worden uitgesloten. Door de voorgenomen werkzaamheden wordt een deel van het leefgebied van de steenmarter verwijderd. Dit is in strijd met de Wnb (Art. 3.10). Om zeker te zijn dat het plangebied geen onderdeel is van de steenmarter, dient er nader onderzoek te worden uitgevoerd. Indien het niet mogelijk is om het nader onderzoek uit te voeren tussen mei – oktober dan dient er uit voorzorg een ontheffingsaanvraag ingediend te worden bij het bevoegd gezag zodat conflicten ten aanzien van de Wet Natuurbescherming worden voorkomen.

Vervolgstappen voor kleine marterachtigen en steenmarter:

Indien sprake is van werkzaamheden welke het leefgebied en vaste verblijfplaatsen van kleine marterachtigen beïnvloeden, dient te worden bepaald of eventuele verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden worden. Hiervoor is inzicht noodzakelijk in het daadwerkelijke gebruik van de deelgebieden door de marterachtigen. Verblijfplaatsen mogen immers niet vernietigd worden en er dient genoeg essentieel leefgebied over te blijven. Dit dient onderzocht te worden middels de Handreiking kleine marters, 2017.

Dit betekent dat een combinatie van methodes met cameravallen dient te worden toegepast om kleine marters waar te kunnen nemen. De optimale periode volgens de handreiking voor het onderzoek is van maart tot en met september (/oktober). De onderzoeksperiode binnen de optimale periode duurt zes weken. Gedurende deze zes weken worden er op vier meetpunten cameravallen geplaatst welke om de tien dagen worden gecontroleerd.

De (potentiële) verblijfplaatsen mogen in de regel van de Wet Natuurbescherming niet zonder inzicht in het gebruik aangetast worden.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde zoogdieren niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

Vrijgestelde soorten zoogdieren in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen

Er is binnen het plangebied biotoop aanwezig voor de algemeen voorkomende (vrijgestelde) soorten als egel, haas, huisspitsmuis, ree, veldmuis, vos. Egel, huisspitsmuis en veldmuis maken gebruik van het struikgewas en de berm en slootkanten als leefgebied. De haas, vos en ree maken voornamelijk gebruik van het grasland waarvan wordt voorgenomen deze te gebruiken als werkdepot. Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten op deze soorten optreden. Binnen de provincie Gelderland geldt een vrijstelling voor deze algemene soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is voor deze soorten de zorgplicht van toepassing. Dit houdt in de negatieve effecten zo veel als mogelijk dienen te worden voorkomen dan wel beperkt. In paragraaf 2.3.X wordt nader ingegaan op maatregelen die in het kader van de zorgplicht genomen kunnen worden.

2.3.5 Amfibieën

Beschermde amfibieën

Er worden binnen het plangebied geen beschermde amfibieën verwacht, gezien het ontbreken van geschikte (voortplantings)wateren of andere geschikt geachte habitatten zoals overwinteringshabitat.

Vrijgestelde amfibieën in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen

Er worden binnen het plangebied geen algemeen voorkomende (vrijgestelde) amfibieën verwacht gezien het ontbreken van geschikte (voortplantings)wateren of andere geschikt geachte habitatten zoals overwinteringshabitat.

2.3.6 Reptielen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van reptielen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.5 Overzicht van waargenomen reptielen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2018-2023).

Soort	Beschermingsregime	
	HR (artikel 3.5 Wnb)	Art. 3.10 Wnb
Hazelworm		X
Ringslang		X

Hazelworm

De hazelworm komt voor in diverse habitattypen zoals in open bossen, bosranden, heide, houtwallen, struwelen, spoor- en wegbermen, ruderaal plaatsen en tuinen. De meeste waarnemingen worden gedaan in bos- en heideterreinen. Hazelwormen leven voornamelijk onder vegetatie en strooisel of verblijven in holen onder de grond. Hazelwormen leven voornamelijk van slakken en regenwormen, ook andere geleedpotigen, zoals insecten en spinnen, worden gegeten. De hazelworm overwintert vanaf september tot in maart. Vanaf maart ontwaken eerst de mannetjes, vrouwtjes en jongere dieren ontwaken veelal in april. Vanaf mei is de paarperiode, met in juni de piek. De jongen worden doorgaans geboren in augustus tot september.

Op basis van het terreinbezoek is gebleken dat er geen leefgebied voor hazelworm aanwezig is door het ontbreken van bosranden en bossen binnen het plangebied. Daarnaast vormen de N785 en de afstand van het bosgebied Kamerdal tot het plangebied (circa 450 meter) een barrière voor de hazelworm om het plangebied ook daadwerkelijk te gebruiken als leefgebied.

Ringslang

De ringslang is een slangensoort die sterk gebonden is aan water. De soort komt binnen Nederland voornamelijk voor op zandgronden en op de overgangen van zandgrond naar veen- of kleigronden. Grote oppervlaktes met laaggelegen en natte gebieden worden vermeden. Ringslangen worden voornamelijk aangetroffen rondom vijvers, vennen, rivieren, veenmoerassen maar ook bij stilstaande of langzaam stromende wateren. Ringslangen zonnen vaak op dijken of andere hooggelegen plaatsen in de buurt van water. De soort voedt zich voornamelijk met amfibieën en vissen. Ringslangen gebruiken composthoppen, ingerotte boomstobben of andere dichte organisch materiaal met broei als broeiplaatsen om eieren uit te broeden (RAVON, 2023).

Binnen het plangebied is een watergang aanwezig. Deze watergang staat in verbinding met andere watergangen, welke weer in verbinding staan met een grotere waterpartij direct ten zuiden van Rheden en tussen de A348. Binnen het NDFF is een waarneming bekend bij deze watergang afkomstig uit 2018. Ten tijde van het veldbezoek stond deze watergang aan de Brinkweg droog en het leek er op dat deze grotendeels van het jaar ook niet watervoerend is. Deze sloot is dan ook marginaal geschikt als leefgebied voor de ringslang omdat het te droog is voor ringslang om te kunnen voldoen als leefgebied voor de ringslang. Mogelijk betreft de waarneming een waarneming van een zwervend exemplaar. De ringslang staat bekend dat deze soms ver buiten zijn leefgebied wordt waargenomen (RAVON, 2023). Ten zuiden van het plangebied is het geschikter leefgebied voor de ringslang gezien de vochtigere omstandigheden en de poelen die daar zijn gelegen. Het voorkomen van de ringslang binnen het plangebied kan daarmee worden uitgesloten.

Overige soorten

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde reptielen niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

2.3.7 Zorgplicht

In het plangebied kunnen egel, haas, muizen, ree en vos aanwezig zijn. Deze soorten zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht voor de Wnb in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt voor deze soorten, net als alle overige in het wild levende dieren en planten, de zorgplicht (zie bijlage 1). Dit houdt in dat tijdens de

werkzaamheden zo veel mogelijk negatieve effecten op aanwezige natuurwaarden dienen te worden voorkomen dan wel te worden beperkt.

De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soorten worden gegarandeerd. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 2.6.

Tabel 2.6: Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

Soort(groep)	Maatregel
Alle soorten	• Bij aantreffen van een soort binnen het plangebied, deze soort buiten de verstoringscontour van de werkzaamheden plaatsen in geschikt leefgebied; • Zoveel mogelijk vanaf de verharde weg(en) werken.
Algemene (broed)vogels	• Het plangebied voorafgaand aan het broedseizoen (maart – juli) ongeschikt maken voor broedvogels d.m.v. het verwijderen van struwelen en bomen en grasland (werkdepot) kort maaien. • Indien binnen het broedseizoen wordt gewerkt, dient het plangebied voorafgaand door deskundige ecoloog geïnspecteerd te worden op aanwezige broedgevallen.
Zoogdieren (vleermuizen)	• Verlichting op omliggende bomenrijen dienen te worden voorkomen om verstoring van verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden in de omgeving voorkomen.
Grondgebonden zoogdieren (alle soorten)	• Voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie in het plangebied kort maaien; • Stapsvoets rijden binnen plangebied; • Werken in richting van een vluchtmogelijkheid bij werkzaamheden (ook werken van het spoor af om te voorkomen dat dieren het spoor op vluchten).
Reuzenberenklauw	• Verspreiding doormiddel van (graaf)werkzaamheden voorkomen

2.3.8 Invasieve soorten

Tijdens het terreinbezoek is de reuzenberenklauw in het plangebied aangetroffen² (zie figuur 2.6). De reuzenberenklauw is een invasieve exoot. Dit houdt in dat soort niet van nature voorkomt in Nederland en schadelijk is voor de inheemse natuur. Om verdere verspreiding van de reuzenberenklauw te voorkomen, zijn passende maatregelen nodig wanneer er in het plangebied gewerkt wordt.

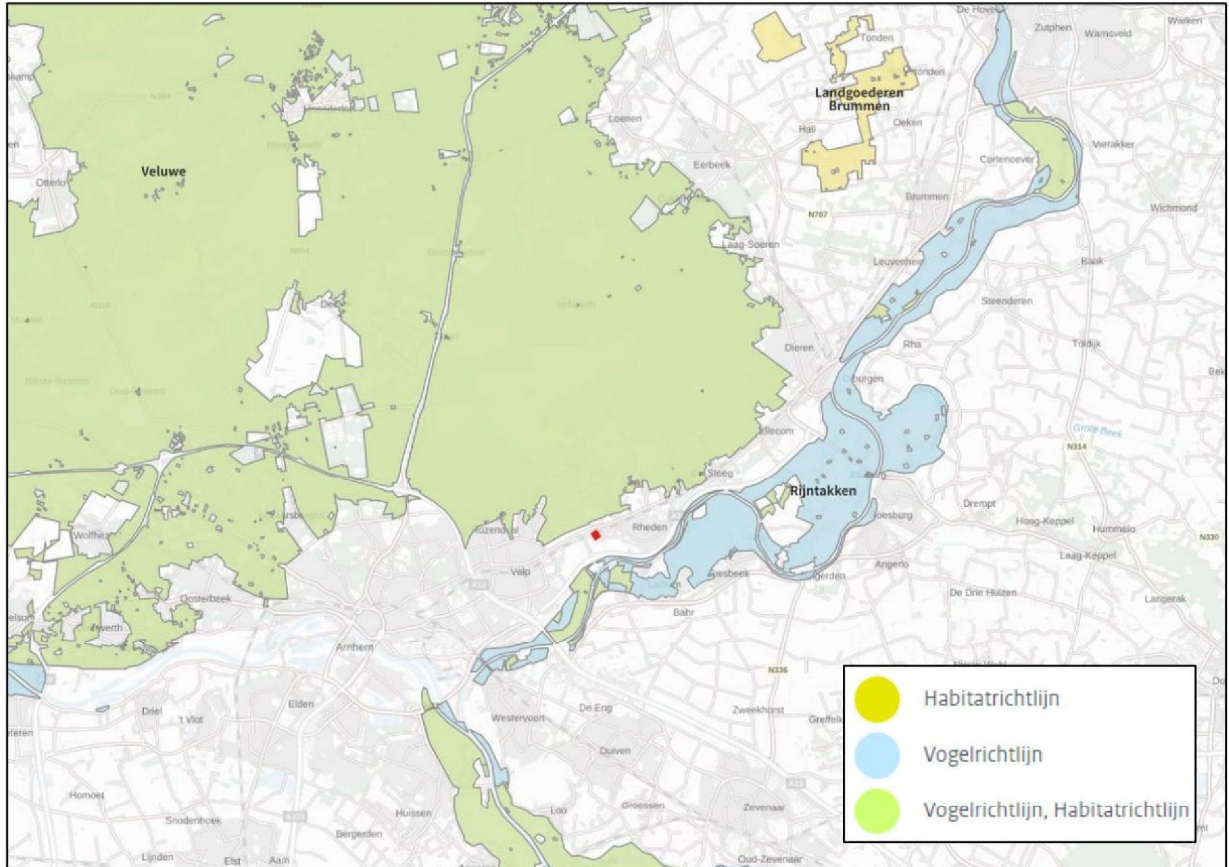

Figuur 2.6. Links: Locatie van de reuzenberenklauw (gele vlak) in het plangebied. Rechts: foto van de groeilocatie. Bron ondergrond: Street Smart, kaart 2022. Bron foto: Antea Group, 2023.

² De lijst met aangetroffen (invasieve) exoten is niet uitputtend. De aanwezigheid van andere exoten kan niet met zekerheid worden uitgesloten.

2.4 Natura 2000

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Veluwe en ligt op circa 450 meter afstand ten noorden van het plangebied (zie figuur 2.7). Dit gebied is aangewezen op basis van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Binnen een straal van 15 km ligt een andere Natura 2000-gebied. Het betreft de Rijntakken (0,75 kilometer afstand) en Landgoed Brummen (12 kilometer afstand) (zie figuur 2.7).

Figuur 2.7. Ligging Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied (rode vlak). Bron: AERIUS-calculator, versie 2023.

Bij voorliggend planvoornemen is er zowel sprake van een realisatiefase als gebruiksfase. Er kan daardoor sprake zijn van zowel tijdelijke als permanente effecten. De Natura 2000-gebieden liggen buiten het invloedsgebied van alle storingsfactoren, zoals bijvoorbeeld verdroging of geluid- en lichtverstoring, met uitzondering van verzuring en vermesting. Het plangebied is dichtbij gelegen bij twee Natura 2000-gebieden. De werkzaamheden zijn tijdelijk van aard en dichtbij het plangebied zijn al een spoorweg en een autoweg gelegen waardoor enige verstoring in de omgeving al aanwezig is. Gezien de afstand tot stikstofgevoelige habitattypen in de Natura 2000-gebieden en de voorgenomen werkzaamheden zijn effecten als gevolg van vermesting en verzuring door stikstofdepositie niet op voorhand uit te sluiten. De enige manier om inzicht te krijgen in de aard en omvang van het effect van stikstofdepositie, is het uitvoeren van een stikstofberekening met behulp van AERIUS Calculator. Geadviseerd wordt dan ook om een dergelijke berekening uit te voeren.

Vervolgstappen

Er dient een AERIUS-berekening te worden opgesteld.

2.5 NNN

Het plangebied bevindt zich binnen de begrenzing van het NNN. Zie ook figuur 2.8. Als gevolg van het planvoornemen kan er sprake zijn van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN-gebied. Dit dient nader onderzocht en beoordeeld te worden.

Figuur 2.8. Ligging van het plangebied ten opzichte van het NNN (Gelders Natuurnetwerk). Bron: ArcGis Provincie Gelderland, 2023.

2.6 Overig provinciaal beleid

Natuurbeheertypen

Het plangebied ligt deels in een gebied met een Natuurbeheertype. De graslandperceel is getypeerd als N12.02 (Kruiden- en faunairijk grasland). Als gevolg van het planvoornemen zal een deel van het grasland worden gebruikt als tijdelijk werkdepot. Ook zullen er door de werkzaamheden een deel van het grasland verdwijnen als gevolg van de aanleg van een nieuwe weg. Het totale oppervlakte van het verdwijnende grasland is zo'n 3300 m².

Figuur 2.9.. Ligging van het plangebied ten opzichte van Natuurbeheertypengebieden. Lichtgroen is getypeerd als N12.02 (Kruiden- en faunairijk grasland). Bron: ArcGis Provincie Gelderland, 2023.

2.7 Beschermde houtopstanden Wnb

De bomen aan de Brinkweg worden gekapt als gevolg van het planvoornemen. De bomen in het plangebied staan niet in een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen. Hiermee vallen de bomen niet onder de definitie van een houtopstand zoals bedoeld in de Wnb. De Wnb is enkel van toepassing op houtopstanden die buiten de bebouwde kom Wnb (of voormalige Boswet) liggen. Op basis van de begrenzing van de bebouwde kom Wnb (of voormalige Boswet) ligt het plangebied buiten de bebouwde kom (Wnb) van gemeente Rheden. Echter, de bomen staan in een gebied dat behoort binnen de NNN (/GNN). De bomen in het plangebied vallen daardoor onder de bescherming van de Wnb.

Het aantal verloren bomen dient nader bepaald te worden. Voor deze bomen geldt vervolgens een meldingsplicht bij het bevoegd gezag (provincie Gelderland) en een herplantplicht. Tevens kan gemeentelijk beleid omtrent de kap van bomen en/of bosschages nog van toepassing zijn (zie ook bijlage 1).

3. Conclusie & advies

In dit hoofdstuk is per onderdeel de conclusie en het advies gegeven dat voortkomt uit de uitgevoerde natuurtoets.

3.1 Soortbescherming

Binnen het plangebied is geschikt biotoop aangetroffen voor beschermde soorten (Wnb) waarvoor geen algemene vrijstelling geldt. Het gaat om soorten uit de volgende soortgroepen: algemene broedvogels en vleermuizen, kleine marterachtigen, steenmarter en reptielen. In tabel 3.1 zijn de conclusies ten aanzien van deze beschermde soorten opgenomen. De onderbouwing van de conclusies zijn beschreven in paragraaf 2.3 van voorliggende natuurtoets. Voor de overige soort(groep)en is beoordeeld dat vervolgstappen niet aan de orde zijn. Voor deze soorten en vrijgestelde soorten geldt wel de zorgplicht.

Tabel 3.1 Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort(groep)	Essentieel leefgebied in (directe omgeving van) plangebied?	Nader onderzoek nodig?	Maatregelen?	Ontheffing Wnb aan de orde?
Vogels met een jaarrond beschermd nest (huismus, gierzwaluw)	Ja, nestgelegenheid in de naastgelegen woningen (huismus en gierzwaluw) en schuilplaatsen in de te verwijderen hagen (enkel huismus).	Nee	Nee	Nee
Vogels (algemene broedvogels)	Ja, nestgelegenheid in opgaande begroeiing	N.v.t.	Ja, zie tabel 3.3	Nee
Zoogdieren (diverse soorten vleermuizen) - verblijfplaatsen	Verblijfplaatsen in de naastgelegen woningen	Nee	Ja, zie tabel 3.3	Nee
Zoogdieren (diverse soorten vleermuizen) – essentiële vliegroutes	Nee	Nee	Nee	Nee
Zoogdieren (diverse soorten vleermuizen) – essentieel foerageergebied	Nee	Nee	Nee	Nee
Zoogdieren (Kleine marterachtigen en steenmarter)	Ja, bosschages, takkenril en schuren in de omgeving als mogelijke verblijfplaatsen. Grasland en (droge) watergang foerageergebied	Ja	Ja, zie tabel 3.2	Nee, mits de maatregelen uit tabel 3.2 worden opgevolgd.
Reptielen (hazelworm en ringslang)	Nee	Nee	Nee	Nee
Vrijgestelde soorten	Zie tabel 3.4			

In tabel 3.1 is aangegeven dat er nader onderzoek nodig is naar de kleine marterachtigen (hermelijn, bunzing en wezel) en steenmarter. De beschrijving van dit nader onderzoek wordt in tabel 3.2 uiteengezet.

Tabel 3.2. Beschrijving nader onderzoek.

Soort	Onderzoeksmethode
Kleine marterachtigen (Hermelijn, bunzing en wezel) en steenmarter	Onderzoek doormiddel van cameravallen binnen de periode maart tot en met september (/oktober). Onderzoekperiode duurt zes weken. Gedurende deze zes weken worden er op vier meetpunten cameravallen geplaatst welke om de 10 dagen worden gecontroleerd.

In tabel 3.3 is aangegeven dat een overtreding van de Wnb voor een aantal soorten op voorhand kan worden voorkomen door het treffen van maatregelen. Deze maatregelen zijn in tabel 3.3 uiteengezet. Door het nemen van deze maatregelen worden negatieve effecten voorkomen en zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

Tabel 3.3. Beschrijving maatregelen om overtreding van de Wnb te voorkomen.

Soort(groep)	Maatregelen
Algemene broedvogels	- Bij voorkeur werken buiten het broedseizoen (circa maart t/m juli) - Indien niet mogelijk kan het plangebied door korthouden van de vegetatie en het afzetten van landbouwpercelen met vlaggetjes en lintjes voorafgaande aan het broedseizoen ongeschikt worden gemaakt; - Indien ook dit niet mogelijk is, dient voorafgaand aan de werkzaamheden, een controle van plangebied op broedvogels plaats te vinden door een deskundig ecoloog.
Vleermuizen	Geen verlichting schijnen of uitstralen op bomen in de omgeving in verband met potentiële verblijfplaatsen en het onderbreken van een mogelijke vliegroute..

3.1.1 Zorgplicht

Uit paragraaf 2.3.8 blijkt dat er in het plangebied soort(groep)en aanwezig (kunnen) zijn waarmee rekening dient te worden gehouden in het kader van de zorgplicht voor soorten. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 3.4.

Tabel 3.4. Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

Soort(groep)	Maatregel
Alle soorten	- Bij aantreffen van een soort binnen het plangebied, deze zover mogelijk verplaatsen van de werkzaamheden in vergelijkbaar gebied; - Zoveel mogelijk vanaf de verharde weg(en) werken.
Algemene (broed)vogels	Het plangebied voorafgaand aan het broedseizoen (maart – juli) ongeschikt maken voor broedvogels d.m.v. het verwijderen van struiken en bomen en grasland (werkdepot) kort maaien.
Zoogdieren (vleermuizen)	Verlichting op omliggende bomenrijen dienen te worden voorkomen. Om verstoring van verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden in de omgeving voorkomen.
Grondgebonden zoogdieren (alle soorten)	- Voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie in het plangebied kort maaien; - Stapsvoets rijden binnen plangebied; - Werken in richting van een vluchtmogelijkheid bij werkzaamheden (ook werken van het spoor af om te voorkomen dat dieren het spoor op vluchten).
Reuzenberenklauw	Verspreiding doormiddel van (graaf)werkzaamheden voorkomen

3.1.2 Invasieve soorten

Tijdens het terreinbezoek is de reuzenberenklauw in het plangebied aangetroffen³ (zie figuur 2.8). De reuzenberenklauw is een invasieve exoot. Om verdere verspreiding van de reuzenberenklauw te voorkomen zijn passende maatregelen nodig wanneer er in het plangebied gewerkt wordt.

Tabel 3.5. De te nemen maatregelen betreft reuzenberenklauw.

Soort	Maatregel
Reuzenberenklauw	Verdere verspreiding voorkomen door: • Voorkomen verplaatsing grond waar soort voorkomt Indien niet mogelijk: • Grond afgraven en afvoeren voorgeand aan de bloei en zaadzetting (juni – september).

3.2 Gebiedsbescherming

3.2.1 Natura 2000

In tabel 3.6 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde Natura 2000-gebieden opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.4 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 3.6. Conclusies Natura 2000-gebieden.

	Natura 2000
Zijn er Natura 2000-gebieden aanwezig waarop effecten kunnen optreden?	Ja, de Veluwe (op circa 450 meter afstand) en de Rijntakken (op circa 75 meter).
Treden er negatieve effecten op of zijn deze te verwachten?	Ja, er kan sprake zijn van verzuring en vermesting door stikstofdepositie.
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Ja, er dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd.
Wnb-vergunning of akkoord van de provincie noodzakelijk?	Nader te bepalen aan de hand van uitkomsten AERIUS-berekening.

3.2.2 NNN

In tabel 3.7 zijn de conclusies ten aanzien van beschermde NNN-gebieden opgenomen. De onderbouwing van de conclusie is beschreven in paragraaf 2.5 van voorliggende natuurtoets.

Tabel 3.7. Conclusies NNN-gebieden.

	NNN
Op welke afstand van het plangebied ligt het dichtstbijzijnde NNN-gebied?	Plangebied bevindt zich deels binnen een NNN-gebied.
Is er sprake van toetsing van externe werking in de betreffende provincie?	Nee
Is er sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden of is dit te verwachten?	Ja, dit dient nader te worden bepaald.
Zijn er vervolgstappen aan de orde?	Ja, het onderdeel NNN dient nader te worden uitgewerkt.
Afstemming met het bevoegd gezag aan de orde?	Ja, met provincie Gelderland en gemeente Rheden.

³ De lijst met aangetroffen (invasieve) exoten is niet uitputtend. De aanwezigheid van andere exoten kan niet worden uitgesloten.

3.2.3 Overig provinciaal beleid

Het plangebied ligt deels binnen de begrenzing van Natuurbeheertype-gebied (N12.02 (Kruiden- en Faunarijkgasland)). Als gevolg van het planvoornemen kunnen er effecten optreden. Er dient contact te worden opgenomen met de provincie Gelderland over de te nemen vervolgstappen.

3.3 Beschermde houtopstanden Wnb

De bomen in het plangebied vallen onder de bescherming van de Wnb. Het aantal verloren bomen dient nader bepaald te worden. Voor deze bomen geldt vervolgens een meldingsplicht bij het bevoegd gezag (provincie Gelderland) en een herplantplicht. Tevens kan gemeentelijk beleid omtrent de kap van bomen nog van toepassing zijn (zie ook bijlage 1).

Literatuurlijst

BIJ12, 2017b. Kennisdocument das (*Meles meles*). Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017c. Kennisdocument gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2017d. Kennisdocument gierzwaluw (*Apus apus*). Versie 1.0, juli 2017.

BIJ12, 2022. Kennisdocument huismus (*Passer domesticus*). Versie 2.0, juni 2022.

RAVON. (2023, Juni 6). *Ringslang*. Opgehaald van RAVON:

<https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/ringslang>

Zoogdiervereniging. (2022, December). *Das*. Opgehaald van Zoogdiervereniging.nl:

<https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/das>

Zoogdiervereniging. (2022, September). *Steenmarter*. Opgehaald van Zoogdiervereniging:

<https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/steenmarter>

Overig gebruikte bronnen:

NDFF

Street Smart

AERIUS-calculator, versie 2023.

www.ravon.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vlinderstichting.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Wettelijk kader

Bijlage 1 Wettelijk kader

In deze bijlage staat een beschrijving van de relevante wet- en regelgeving en het beleidskader.

Het betreft de Wet natuurbescherming (Wnb). Naast bescherming vanuit de Wnb, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen).

Wnb - Algemeen

De Wnb is op 1 januari 2017 in werking getreden. De Wnb beschermt:

- De Natura 2000-gebieden die aangewezen zijn in het kader van het Europees natuurbeleid (gebiedsbescherming)
- De planten- en diersoorten (onderdeel soortbescherming)
- Bos en houtopstanden (onderdeel houtopstanden).

Veel verantwoordelijkheden en bevoegdheden liggen bij de provincies. Er zijn hierop wel uitzonderingen waarvoor het ministerie van LNV bevoegd gezag is. Dit betreft onder andere de aanleg en uitbreiding van hoofdwegen, landelijke spoorwegen, hoofdvaarwegen, primaire waterkeringen, militaire terreinen en oefengebieden, militaire luchthavens, Schiphol en overige burgerluchthavens, het landelijke gastransportnet, hoogspanningsverbindingen van tenminste 220 kV, activiteiten van buitenlandse mogendheden en activiteiten namens een lid van het Koninklijk Huis. LNV is ook bevoegd gezag voor ruimtelijke ingrepen in de Exclusieve Economische Zone (EEZ) en voor Windenergie op zee (kavelbesluiten).

Gemeenten hebben een loketfunctie. Het is mogelijk om een natuurvergunning 'aan te haken' bij de omgevingsvergunning, maar dit hoeft niet. De Wnb richt zich op bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden.

Wnb - Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- 1) soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v. Wnb);
- 2) soorten van de Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en Verdrag van Bonn (artikel 3.5 e.v. Wnb);
- 3) 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora') (artikel 3.10 e.v. Wnb).

Soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v. Wnb)

Het beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn is vastgelegd in artikel 3.1 e.v.

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het is mogelijk om ontheffing aan te vragen voor de overtreding van de verbodsbepalingen. De ontheffing kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Vogelrichtlijn. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 1: 'in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid' (dit is dus strenger dan voor soorten van de Habitatrichtlijn en de andere soorten);
- Er is geen verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Soorten van de Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en/of Bonn (artikel 3.5 e.v. Wnb)

Deze categorie bestaat uit Europees beschermde soorten. De verbodsbepalingen zijn vastgelegd in artikel 3.5 e.v.:

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Onder de Wnb is het mogelijk om voor streng beschermde soorten zoals opgenomen in artikel 3.5 bij ruimtelijke ontwikkelingen te werken volgens een door de Minister goedgekeurde gedragscode. Hierbij geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit artikel 3.5.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten zoals opgenomen in artikel 3.5 van de Wnb bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing worden aangevraagd. De ontheffing kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Habitatrichtlijn.
Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 3: 'in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten';
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Andere soorten (artikel 3.10 e.v. Wnb)

De categorie 'andere soorten' bestaat uit soorten zoals opgenomen in bijlage A en B van de wettekst. Dit zijn nationaal beschermde soorten. De verbodsbepalingen zijn vastgelegd in artikel 3.10 e.v..

Het is verboden:

- a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
- b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Daarnaast geldt ook vrijstelling bij ruimtelijke projecten voor soorten die staan op besluit vrijgestelde soorten. Het hangt per provincie af welke soort is vrijgesteld van de verbodsbepalingen in artikel 3.10, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht (artikel 1.11 Wnb). Deze zorgplicht is verder in deze bijlage nog toegelicht.

Indien de 'andere soorten' niet zijn vrijgesteld en daarmee het voornemen de gestelde verboden in artikel 3.10 overtreedt, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten uit de categorie 'andere soorten' van de Wnb bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing worden aangevraagd. De ontheffing kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang h 'in het algemeen belang';
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Samenvatting gronden waarop een ontheffing verleend mag worden per categorie beschermde soorten (artikel 3.1, 3.5 en 3.10).				
Ontheffingsgronden		Artikel 3.1	Artikel 3.5	Artikel 3.10
		Soorten van de Vogelrichtlijn	Soorten van de Habitatrichtlijn, Bonn & Bern	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	Ja	Ja	Ja
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	Ja	Ja	Ja
3	volksgezondheid en openbare veiligheid	Ja	Ja	Ja
	veiligheid van luchtverkeer	Ja	Nee	Ja
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	Ja	Ja	Ja
	ter bescherming van Flora en Fauna	Ja	Ja	Ja
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	Ja	Ja	Ja
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	Ja	Ja
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	Ja
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud (ook natuurbeheer), algemeen belang, bestendig gebruik	Nee	Nee	Ja

Zorgplicht

Er dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de zorgplicht zoals vastgelegd in artikel 1.11 van de Wnb. Deze zorgplicht houdt o.a. in dat als een activiteit wordt ondernomen waarvan kan worden vermoed dat deze nadelig kan zijn voor in het wild levende dieren en planten, deze activiteit niet plaats mag vinden. Ook moeten alle maatregelen worden genomen om nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze zorgplicht heeft betrekking op de gebieds- en op de soortbescherming. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
  - a) dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
  - b) indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
  - c) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
1. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Wnb - Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming is vastgelegd in artikel 2.1 tot en met 2.11 van de Wnb. Hierin wordt de aanwijzing en bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Hiermee zijn de verplichtingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, voor zover die betrekking hebben op gebiedsbescherming, geïmplementeerd in het Nederlands recht. De begrenzing van de Natura 2000-gebieden en de instandhoudingdoelstellingen voor die gebieden zijn vastgelegd in de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden. De instandhoudingdoelstellingen beschrijven voor de voor het gebied aangewezen habitattypen en soorten of een bepaalde ontwikkeling ervan gewenst is of dat het behoud ervan op het aanwezige niveau moet worden nagestreefd. Voor activiteiten of projecten die schadelijk kunnen zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV.

Voortoets en Passende beoordeling

De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, ten aanzien van plannen en projecten en die mogelijke effecten hebben op de natuurlijke kenmerken van de gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelen die in de Natura 2000-gebieden van kracht zijn. De Wnb maakt daarbij onderscheid in enerzijds plannen (plantoets) en anderzijds projecten (projecttoets).

Bij plannen en projecten in, of in de nabijheid (externe werking) van, een Natura 2000-gebied dienen de initiatiefnemers in een oriënterende fase (voortoets) te onderzoeken of het plan een significant negatief effect op de instandhoudingdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied kan hebben. Met externe werking wordt bedoeld dat ook activiteiten buiten het gebied de natuurwaarden in het gebied kunnen beïnvloeden. Indien na dit onderzoek niet kan worden uitgesloten dat de activiteit een significant negatief effect heeft, dient de initiatiefnemer meer gedetailleerd dan in de oriënterende fase in kaart te brengen wat de effecten van de activiteit kunnen zijn. Daarbij dienen ook, indien noodzakelijk, de mitigerende maatregelen te worden betrokken. Deze analyse heet een 'passende beoordeling'. Het bevoegd gezag toetst de passende beoordeling. Wanneer uit de passende beoordeling alsnog de zekerheid wordt verkregen dat de activiteit niet leidt tot significant negatieve effecten, kan de activiteit doorgang vinden. Wanneer uit de voortoets blijkt dat er wel kans is op een negatief effect, maar dit als niet significant kan worden gezien, kan eveneens, op basis van een verslechteringsstoets toestemming voor het uitvoeren van de activiteit worden verleend. Wanneer uit de passende beoordeling blijkt dat significante negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, kan het project alleen doorgang vinden op grond van de "ADC-criteria".

Dit betekent dat:

- A – alternatieve oplossingen voor het plan ontbreken;
- D – er dwingende redenen van groot openbaar belang zijn, en
- C – de initiatiefnemer compenserende maatregelen vooraf en tijdig treft.

Stikstofdepositie

Stikstofdepositie vormt veelal een knelpunt bij de besluitvorming over plannen en projecten, omdat in veel Natura 2000-gebieden overbelasting van stikstof een probleem is voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen voor de voor het gebied aangewezen soorten en habitattypen. Om een oplossing te bieden voor dit probleem was destijds (1 juli 2015) het Programma Aanpak Stikstof (PAS) opgericht. Op 29 mei 2019 oordeelde de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (RvS) echter dat het PAS niet als onderbouwing kan worden gebruikt voor toestemmingsverlening op grond van de Wnb.

Vanaf 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering in werking getreden. De hierin opgenomen vrijstelling van Wnb-vergunningplicht voor bouwwerkzaamheden in de realisatiefase voor wat betreft stikstofdepositie (art. 2.9a Wnb) vervalt met de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (RvS) van 2 november 2022 in de Porthos-zaak.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het nationaal beleid met betrekking tot de gebiedsbescherming van het Natuurnetwerk Nederland is opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De bescherming van het NNN staat nader uitgewerkt in het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (BKL). Hierin staan instructieregels voor de omgevingsverordening van de

provincies. De bescherming werkt vervolgens door in de bestemmingsplannen van de gemeenten. De instructieregels uit het BKL verplichten de provincies tot:

- het aanwijzen van Natuurnetwerk Nederland gebieden (artikel 7.6 Bkl)
- het vastleggen van de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN- gebieden (artikel 7.7 Bkl)
- het stellen van regels in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de kenmerken en waarden van NNN-gebieden (artikel 7.8 Bkl, eerste lid)
- De regels die in de omgevingsverordening komen verzekeren in ieder geval dat (artikel 7.8 Bkl, tweede lid):
  - de kwaliteit en oppervlakte van het NNN-gebied niet achteruitgaan
  - de samenhang tussen de gebieden van het NNN wordt geborgd
  - tijdige compensatie van een bepaalde activiteit die negatieve gevolgen heeft

Wezenlijke waarden en kenmerken

Dit betreft de actuele en potentiële natuurwaarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied, met inbegrip van de omvang en de beoogde natuurkwaliteit alsmede de samenhang met andere natuurgebieden.

'Nee, tenzij'-principe

Voor het NNN geldt het 'nee, tenzij'-principe. Dit betekent dat nieuwe plannen of projecten niet zijn toegestaan als ze de wezenlijke (potentiële) waarden en kenmerken van het NNN significant aantasten. Uitzonderingen hierop zijn wanneer sprake is van redenen van groot openbaar belang en er geen reële alternatieven zijn. De schade dient in dat geval door mitigerende maatregelen zoveel mogelijk beperkt te worden. De restschade dient te worden gecompenseerd. De Rijkslijn zoals verwoord in het SVIR en Barro is dat er bij het NNN geen sprake is van externe werking.

Het NNN is planologisch beschermd in de Provinciale Structuurvisies en Verordeningen. In de Verordening staat aangegeven aan welke voorwaarden bij ruimtelijke ingrepen in en langs het NNN moet worden voldaan. Ook is het compensatiebeleid bij aantastingen van het Natuurnetwerk Nederland hierin opgenomen.

Overige provinciale beschermde gebieden

Naast het NNN kunnen ook andere gebieden beschermd zijn op provinciaal niveau. Dit verschilt per provincie. Beschermde gebieden kunnen als volgt omschreven zijn:

- ecologische verbindingzones,
- weidevogelgebieden, ganzenfoerageergebieden, leefgebied weide- en akkervogels of rust- en foerageergebied ganzen en smienten,
- groene ontwikkelingszone of groenblauwe mantel of groene contour
- natuur/ bos- en natuurgebieden buiten NNN.

Ook deze gebieden kennen een vorm van een beschermingsregime, in sommige gevallen gelijk aan het NNN, soms in een lichtere vorm.

Provincies kunnen ook provinciale landschappen aanwijzen. De aanwijzing van de Bijzonder Provinciale Landschappen is verleend op grond van Artikel 1.12 lid 3 van de Wnb (zie tekstkader). Ook deze gebieden kunnen een beschermingsregime hebben vastgelegd in de provinciale verordening.

Art. 1.12 lid 3 Wnb

Gedeputeerde Staten kunnen gebieden gelegen buiten het Natuurnetwerk Nederland aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als «bijzondere provinciale natuurgebieden», onderscheidenlijk «bijzondere provinciale landschappen».

Wnb - Beschermde houtopstanden

De bescherming van houtopstanden is vastgelegd in artikel 4.1 tot en met 4.9 van de Wnb. De Wnb heeft tot doel de oppervlakte bos in Nederland in stand te houden. Begin 20e eeuw kwam dit doel vooral voort uit de

belangen van de houtproductie, maar gaandeweg is meer oog gekomen voor de andere functies die bossen en houtopstanden hebben, zoals klimatologische, landschappelijke en recreatieve functies.

Binnen de Wnb worden houtopstanden beschermd die aan bepaalde voorwaarden voldoen (Wnb artikel 4.1). Voornaamste onderscheid wordt gemaakt op basis van de locatie. Houtopstanden welke binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom Wnb vallen, zijn namelijk uitgezonderd (artikel 4.1) en worden niet onder de Wnb beschermd. De begrenzing van de bebouwde kom in de zin van de Wnb komt niet altijd overeen met de begrenzing van de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. Als een gemeente geen bebouwde kom in de zin van de Wnb heeft vastgesteld, is de Wnb overal van toepassing in die betreffende gemeente.

Een houtopstand onder de Wnb wordt gezien als een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die:

- 1) een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of;
- 2) bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

De Wnb is van toepassing op houtopstanden die buiten de bebouwde kom liggen. De gemeenteraad dient de grens van de bebouwde kom Wnb vast te leggen. Veel gemeentes hebben dit ook gedaan.

De grens van de bebouwde kom Wnb is niet hetzelfde als de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. De bebouwde kom grens in de Wegenverkeerswet wordt met een ander oogmerk bepaald en vastgesteld. Volgens een uitspraak van de rechtbank is het niet mogelijk om het hele grondgebied van de gemeente aan te wijzen als bebouwde kom. De aard van het gebied is bepalend voor de vraag of het gebied kan aangewezen worden als bebouwde kom. De vaststelling van de grens van de bebouwde kom is van feitelijke aard: waar houdt de bebouwing op.

De provincies zijn op grond van de gemeentewet bevoegd om in het kader van interbestuurlijk toezicht zo nodig maatregelen te treffen als een gemeente heeft verzuimd om de begrenzing van de bebouwde kom vast te stellen, of deze heeft vastgesteld op een wijze die in strijd komt met het recht of het algemeen belang. Een begrenzing die is vastgesteld op grond van artikel 1 vijfde lid van de Boswet geldt ingevolge van het overgangsrecht overigens tevens als begrenzing van de bebouwde kom voor de Wnb.

De begrenzing van de bebouwde kom in de zin van de Wnb dus niet altijd overeen met de begrenzing van de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. Als een gemeente geen bebouwde kom in de zin van de Wnb heeft vastgesteld, is de Wnb overal van toepassing in die betreffende gemeente.

Door het zogenoemde regelverbod van artikel 4.6 Wnb kunnen gemeente ook buiten de bebouwde kom regulerend optreden. Hierdoor kunnen gemeente ook een kapverbod opstellen voor houtopstanden die ze willen beschermen buiten de bebouwde kom. Er zijn veel gemeentes die dat ook daadwerkelijk hebben gedaan.

Er zijn ook gemeentes die houtopstanden buiten de bebouwde kom beschermen via een monumentenverordening. Voor deze houtopstanden is dus (ook) een omgevingsvergunning van de gemeente noodzakelijk. In voorliggende rapportage is niet getoetst aan gemeentelijk beleid omtrent de kap van bomen en/of bosschages (bijv. APV, bestemmingsplannen, etc.).

Meld- en herplantplicht

De Wnb stelt dat wanneer houtopstanden worden gekapt, er voorafgaand aan de kap een meldingsplicht bij de provincie is.

De provincie bepaalt welke informatie omtrent de te kappen opstand aangeleverd dient te worden, op welke termijn dit aangeleverd dient te worden en welke voorwaarden voor de uitvoering van de kap gelden.

Daarnaast geldt dat binnen drie jaar na de kap een herbeplantingsplicht geldt (door aanplant, bezaaiing of natuurlijke verjonging dan wel op andere wijze realiseren van een nieuwe houtopstand). Wanneer dat niet op dezelfde plaats kan, dan kan een provincie ontheffing verlenen de herbeplanting op andere gronden toe te staan indien de herbeplanting voldoet aan bij provinciale verordening gestelde regels. Verder kunnen provincies ontheffing of vrijstelling verlenen voor bepaalde verbodsbepalingen en/of voorwaarden omtrent herbeplanting.

In de volgende gevallen geldt op grond van de Wnb geen verplichting tot het melden en herbeplanten voor het vellen:

- periodiek vellen van griend- of hakhout;
- houtopstanden die een zelfstandige eenheid vormen van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, én hetzij geen groter oppervlakte beslaan dan 10 are, hetzij ingeval van rijbeplanting, gerekend over het totaal aantal rijen, niet meer bomen omvatten dan 20;
- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom in de zin van de Wnb;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
  - o wegbeplantingen;
  - o beplantingen langs waterwegen, en
  - o eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
- ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
- bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
- zijn aangelegd na 1 januari 2013;
- vellen ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel ten behoeve van Natura 2000;
- vellen ter uitvoering van een mitigerende of compenserende natuurmaatregel uit een Natura 2000-vergunning, een soortenonthefing, een Tracébesluit of een omgevingsvergunning;
- vellen voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;

vellen en herbeplanten dat plaatsvindt overeenkomstig een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Beschermde houtopstanden (naast Wnb)

Houtopstanden zijn tevens beschermd op grond van gemeentelijk regelgeving. Dit is vastgelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van de betreffende gemeente. Bomen kunnen op gemeentelijk niveau ook op een andere manier beschermd zijn. De bescherming van een houtopstand of groenstructuren kan bijvoorbeeld opgenomen zijn in de planregels bij een bestemmingsplan of via een gemeentelijke bomenverordening. Bij voorgenomen kap van houtopstanden dient daarom ook altijd gekeken te worden naar deze bepalingen. Mogelijk kan uit deze bepalingen volgen dat voor de kap van een houtopstand een omgevingsvergunning nodig is welke bij de gemeente moet worden aangevraagd.

Bijlage 2 Methodiek natuurtoets

Bijlage 2 Methodiek natuurtoets

In deze bijlage wordt de methodiek beschreven die gehanteerd is tijdens het onderzoek naar de aanwezigheid en de toetsing van beschermde soorten, beschermde gebieden, beschermde houtopstanden en kansen voor natuurwaarden in het plangebied.

Soortbescherming

Het onderzoek naar beschermde soorten bestaat uit een bureaustudie, oriënterend terreinbezoek en effectbepaling.

Bureaustudie

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek is specifiek gekeken naar soorten uit de Vogelrichtlijn (Wnb artikel 3.1), soorten van de Habitatrichtlijn (Wnb artikel 3.5) en 'andere' beschermde soorten (Wnb artikel 3.10). Bij vogels is met name speciale aandacht geschonken aan vogelsoorten met jaarrond beschermd nest. Bij werkzaamheden in watergangen/waterwegen is specifiek aandacht geschonken aan soorten van het aquatisch milieu. Bij werkzaamheden aan gebouwen is specifiek aandacht geschonken aan gebouwbewonende soorten. In voorliggende toetsing is geen aandacht besteed aan Rode Lijst-soorten.

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd⁴. Hierbij is nagegaan of er in de periode 2018-2023 beschermde soorten zijn aangetroffen in een straal van 1 km rondom het plangebied. Daarnaast zijn indien relevant ook regionale bronnen en atlassen gebruikt. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. De resultaten van de bureaustudie geven een indicatie van de soorten die in het plangebied kunnen voorkomen.

Oriënterend terreinbezoek

Tijdens het oriënterend terreinbezoek is door middel van een fysieke inspectie gekeken naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en (sporen van) beschermde dieren. Daarnaast heeft een biotoopbeoordeling plaatsgevonden. Bij een biotoopbeoordeling wordt gekeken in hoeverre het aanwezige biotoop geschikt is voor beschermde soorten. Het betreft een deskundigenoordeel op basis van een biotopenscan. Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Effectbepaling

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het oriënterend terreinbezoek is bepaald of op voorhand (negatieve effecten op) beschermde soorten al dan niet kunnen worden uitgesloten en of vervolgstappen (soortgericht nader onderzoek) noodzakelijk zijn. Indien van toepassing is geadviseerd over de te volgen procedure in het kader van de natuurwetgeving.

Beschermde gebieden

In het kader van gebiedsbescherming zijn de volgende gebieden meegenomen:

- Natura 2000-gebieden;
- Natuurnetwerk Nederland (NNN);
- Overige provinciaal beleid.

Op basis van een bureaustudie is de ligging van de gebieden ten opzichte van het plangebied in beeld gebracht. Hiervoor is gebruik gemaakt van onder andere AERIUS-calculator (versie 2023) (Natura 2000-gebieden) en de

---

⁴ Deze informatie is (deels) afkomstig uit de NDFF (05-06-2023) op basis van een abonnement van Antea Group en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

provinciale website en/of digitale atlas (NNN, overig provinciaal beleid). Op basis van de ligging en de voorgenomen ontwikkeling is (indien relevant) een effectbepaling uitgevoerd. Voor de effectbepaling is gekeken naar directe effecten als gevolg van ruimtebeslag. Indien van toepassing zijn ook mogelijke indirecte effecten bekeken. Hierbij kan gedacht worden aan verstoring door geluid, licht en trillingen en optische verstoring. In het kader van Natura 2000-gebieden is ook gekeken naar mogelijk effecten door een toename aan stikstofdepositie. Indien aan de orde is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. Hierbij kan gedacht worden aan een voortoets of passende beoordeling t.b.v. Natura 2000-gebieden. Of het doorlopen van een 'nee, tenzij-procedure' in het kader van mogelijke effecten op NNN-gebieden.

Beschermde houtopstanden Wnb

Op basis van het planvoornemen en de ligging van het plangebied is onderzocht of er onder de Wnb beschermde houtopstanden aanwezig zijn binnen het plangebied. Hierbij is gebruik gemaakt van de door de initiatiefnemer aangeleverde informatie over het planvoornemen, recente luchtfoto's en indien beschikbaar de begrenzing van de gemeentelijke bebouwde kom Wnb. Indien onder de Wnb beschermde houtopstanden aanwezig zijn in het plangebied, is getoetst of er sprake is van aantasting van beschermde houtopstanden. Indien er sprake is van aantasting van Wnb beschermde houtopstanden is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. In voorliggende rapportage is niet getoetst aan gemeentelijk beleid omtrent de kap van bomen en/of bosschages (bijv. APV, bestemmingsplannen, etc.).

Kansen voor natuurwaarden in het plangebied

Binnen een plan zijn vaak mogelijkheden/ kansen aanwezig voor het verhogen van de natuurwaarden (biodiversiteit). Indien dit van toepassing is op het voornemen, zijn hiervoor suggesties gedaan op basis van expert judgement.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensoring en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Tolhuisweg 57
8443 DV Heerenveen
Postbus 24
8440 AA Heerenveen

Copyright © 2023

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct een melding te maken bij security@antegroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontleen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

www.anteagroup.nl